

Наволокова, Н.П. (2009). *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій*. Вид. група «Основа». https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Navolokova_Enciclopedia.pdf

Носко, М.О., Гаркуша, С.В., & Цигура, Г.О. (2020). Педагогічні технології: поняття, структура та зміст. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*, 164(8), 79–85.

Пономарьова, Г.Ф., Беляєв, С.Б., Бабакіна, О.О., & Литвин, В.А. (2023). *Освітні технології: Навчально-методичний посібник для здобувачів освіти освітнього ступеня «бакалавр», «магістр»*. КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. <https://repository.khpa.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ce64f8e8-1f0b-4b6e-aca2-6fe0fdd33002/content>

Сисоєва, С.О. (2006). Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак. *Педагогічний процес: теорія та практика*, (2), 127–131. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1815/>

— 90 —

УДК 378.147:502/504

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Ігор Шустик,
аспірант Інституту професійної освіти
НАПН України,
<https://orcid.org/0009-0002-7112-197X>
e-mail: shustikigor1993@gmail.com

Анотація. Обґрунтовано необхідність дієвих методичних особливостей для ефективної реалізації сформованості екологічної компетентності майбутніх медичних сестер у фахових коледжах. Акцентовано, що ця компетентність повинна не лише формувати відповідні знання, вміння і навички здобувачів фахової передвищої освіти, але й виховувати відповідні цінності, що сприятимуть розвитку бережного ставлення до довкілля у контексті охорони здоров'я.

Доведено, що екологічна компетентність є комплексним явищем, що включає особистісні та професійні аспекти розвитку майбутньої медичної сестри, і має важливе значення для сталого розвитку суспільства, а отже, демонструє необхідність подальшої роботи у напрямі удосконалення системи екологічної компетентності майбутніх медичних сестер для забезпечення їхньої ефективної професійної підготовки та готовності до викликів сучасності.

Ключові слова: фаховий коледж, екологічна компетентність, майбутні медичні сестри, професійна освіта, методика.

METHODOLOGICAL FEATURES OF FORMING ECOLOGICAL COMPETENCE OF FUTURE NURSES

Ihor Shustyk,

*Postgraduate Student of the Institute of
Vocational Education of the NAES of Ukraine*

Abstract. The need for effective methodological features for the effective implementation of the formation of environmental competence of future nurses in professional colleges is substantiated. It is emphasized that this competence should not only form relevant knowledge, skills and abilities of applicants for professional pre-higher education, but also educate relevant values that will contribute to the development of careful attitude towards the environment in the context of health care. It is proven that environmental competence is complex phenomenon that includes personal and professional aspects of the development of future nurse, and is of great importance for the sustainable development of society, and therefore demonstrates the need for further work to improve the system of environmental competence of future nurses to ensure their effective professional training and readiness for the challenges of modernity.

Keywords: professional college, environmental competence, future nurses, professional education, methodology.

Реформування медсестринської освіти в Україні спрямоване на цілісний розвиток особистості майбутнього фахівця, створення таких умов навчання, що дають змогу студентам самостійно отримувати необхідну інформацію, аналізувати проблемні питання, знаходити

шляхи їх вирішення, формують здатність застосовувати знання для подолання професійних завдань, впровадження таких програм освітньо-професійної підготовки у закладах фахової передвищої освіти, що дало змогу б підняти їх рівень до світових стандартів.

Модернізація медсестринської освіти у сучасних фахових коледжах передбачає підготовку якісно нового покоління фахівців, які володіють різноманітними компетентностями, зокрема екологічною, орієнтованої на досягнення високих результатів у охороні здоров'я населення. Сучасні вимоги сестринської допомоги визначають завдання формування медичного працівника нового типу, який крім медичних знань, умінь, прихильності до принципів сестринської етики та деонтології, повинен володіти якостями вмілого організатора, виконавця, педагогічними вміннями взаємодії з пацієнтом та оточуючим середовищем (Доброскок, 2018). Підготувати такого фахівця можливо лише в умовах такого освітнього процесу, де провідним мотивом пізнавальної діяльності є професійно-особистісне самовизначення та саморозвиток особистості в аспекті сталого розвитку суспільства (Herliand, 2019).

У широкому значенні екологічну освіту визначено як процес формування комплексу знань, умінь, навичок, поглядів, переконань щодо моральної відповідальності за безпеку життя ресурсами практично усіх дисциплін навчального плану. Не важко помітити, що в даному випадку екологічна освіта, з одного боку, має бути самостійним компонентом освітньо-професійної програми, а з іншого, – залучати до реалізації завдань усі навчальні дисципліни (Сташишин та ін., 2017).

Проведений аналіз наукової літератури, вивчення безпосередньо досвіду роботи фахових медичних коледжів дає змогу зробити висновок, що сьогодні спостерігаємо чимало проблем у вітчизняній медичній освіті, які перешкоджають їй швидко реформуватися до європейських і світових стандартів, зокрема в екологічному векторі.

Потреба формування екологічної грамотності майбутніх медичних сестер актуалізується у кількох змістовно самостійних напрямках – гармонізації взаємодії людини і природи, екологічної і компетентісно орієнтованої освіти. Екологічна освіта має стати міждисциплінарною, практикоорієнтованою, тобто спрямованою на вирішення проблем взаємодії довкілля й потреб суспільства (Аніщенко та ін., 2019). Визначаючи мету екологічної освіти, варто виходити з того, що кінцевим її результатом є формування людини нового типу з новим екологічним мисленням, здатної усвідомлювати наслідки своїх

дій стосовно навколишнього середовища, і такої, що вміє жити у гармонії з природою.

Тому доцільним є впровадження методики формування екологічної компетентності майбутніх медичних сестер у фахових коледжах, в якій поєднані різноманітні форми, методи, засоби створюють екологізований ефект професійної підготовки, починаючи з першого курсу і до завершення навчання. Інноваційний характер методики виявляється в динаміці змін цих форм, методів, засобів, які впливають на формування екологічної компетентності майбутніх медичних сестер, здатних адаптуватися до постійно змінюваних умов своєї професійної діяльності (Антонова & Шарлович, 2016).

Суть запропонованої методики полягає в тому, щоб під час організації освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти максимально врахувати взаємозв'язки теоретичного навчання, практики, виховних заходів, організувати навчальну діяльність таким чином, щоб надати змогу розкрити індивідуальність кожного здобувача освіти відповідно до його здібностей і можливостей з урахуванням концептуальних положень фахової передвищої освіти, відповідно до навчальних планів підготовки майбутніх медичних сестер за спеціальністю 223 Медсестринство галузі знань 222 Охорона здоров'я.

Методика формування екологічної компетентності майбутніх медичних сестер у фахових коледжах розглядається як сукупність:

- соціального замовлення (якісна підготовка до фахової діяльності для надання первинної лікувально-профілактичної долікарської допомоги населенню);
- педагогічної системи (ціль, мета, зміст, методи, форми, засоби і сукупність ряду чинників підсистем: матеріально-технічна, нормативно-правова, управлінська, інформаційна, навчально-методична, які забезпечують освітній процес коледжу);
- інформаційно-освітнього середовища медичного фахового коледжу (педагогічно і технічно організована сфера інформаційної взаємодії учасників освітнього процесу);
- управління освітнім процесом за напрямками підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх медичних сестер: методи, засоби, форми, види робіт (методична, навчальна, виховна, наукова);
- орієнтація освітнього процесу на формування екологічної компетентності під час освітнього процесу за дисциплінами: загальноосвітні, доклінічні, клінічні, фахові;

– управління навчальною практикою на засадах компетентнісного підходу (освітня діяльність під час виробничої практики, комплекс фахових теоретико-практичних знань та завдань професійного характеру для ефективного формування вмінь і навичок роботи до майбутньої діяльності).

Методика базується на наукових принципах цілепокладання, інтегративності, співпраці, що випереджає усвідомлення перспективи взаємодій природи, екологічної самореалізації, тісно пов'язаний із змістом освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Сестринська справа» фахової передвищої освіти, відображає особливості взаємодій через інноваційні технології навчання.

Отже, формування екологічної компетентності майбутніх медичних сестер має відбуватися як неперервний послідовний процес, що розпочинається суто навчальною діяльністю і продовжується в навчально-професійній діяльності екологічного спрямування, в якій моделюються ситуації майбутньої професійної діяльності (Шатило, 2013). Розв'язуючи проблемні ситуації здобувач фахової передвищої освіти поступово стає самостійним, а отже рівноправним учасником освітнього процесу.

Серед напрямів подальших наукових пошуків виокремлюємо проблему визначення сукупності педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування екологічної компетентності майбутніх медичних сестер у фахових коледжах на основі міждисциплінарних зв'язків; удосконалення педагогічних методів екологічної підготовки студентів, що сприятиме розвитку їхньої екологічної компетентності.

Список посилань

Herliand, T. (2019). Professional training of future skilled workers in professional (vocational) education schools based on modular and competence approach. *Scientific herald of the Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional Pedagogy*, 2(19), 18–23. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.18-23>

Аніщенко, В. М. Артюшина, М. В., Герлянд, Т. М., Кулалаєва, Н. В. та ін. (2019). *Теорія і практика проектного навчання у професійно-технічних навчальних закладах: монографія*. Полісся.

Антонова, О. Є., & Шарлович, З. П. (2016). *Професійно-педагогічна компетентність медичних сестер сімейної медицини: сутність, структура, технологія формування: монографія*. Полісся.

Доброскок, І. І. (2018). Особливості професійної підготовки майбутніх магістрів медсестринства в Україні. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 7, 104–122.

Сташишин, О. С., Іванів, Н. Я., Ткачук, Г. П. та ін. (2017). *Медсестринство у внутрішній медицині: підручник для ВНЗ I-III рівнів акредитації*. 4-те вид., випр.

Шатило, В. Й. (2013). Підходи до організації наукових досліджень в медсестринстві. *Галицький лікарський вісник*, 4(20), 95–97.